

Prognos

Statens budget och de offentliga finanserna

Mars 2020

EKONOMISTYRNINGSVERKET

Om ESV:s prognoser

Ekonomistyrningsverket (ESV) gör oberoende prognoser och analyser av statens budget och den offentliga sektorns finanser. Nuvarande prognos sträcker sig till 2023.

ESV:s prognoser ska fungera som besluts- och diskussionsunderlag för finanspolitiken och baseras därför på den senaste budgeten.

Prognosen grundar sig på ESV:s bedömning av den makroekonomiska utvecklingen. Ekonomisk rapportering från statliga myndigheter är också en viktig utgångspunkt för beräkningarna.

Marsprognosen beaktar månadsutfall för statens budget till och med februari 2020. Beräkningarna slutfördes den 12 mars 2020.

Ladda ner prognosen

Publikationen Statens budget och de offentliga finanserna kan laddas ner som PDF från www.esv.se. Även detaljerade tabeller till prognosen och tidigare prognoser finns att tillgå via webbplatsen i olika format.

Datum: 2020-03-24

Dnr: 2020-00034

Tabeller (publiceras den 26 mars)

Numera publicerar vi de flesta tabeller i en samlad excelfil. Den finns på samma webbsida som publikationen och heter i marsprognosen: [prognostabeller mars 2020](#)

Den ekonomiska utvecklingen i coronavirusets spår

Coronaviruset och svensk ekonomi

Så sent som i februari räknade ESV med en BNP-tillväxt på 1 procent i år. Vi såg en normal inbromsning i konjunkturen efter flera år med högkonjunktur. Därefter har vi sett en mycket dramatisk utveckling i coronavirusets spår. Dagligen eller till och med timme för timme kommer ny information om varsel, börsfall, växelkursförändringar etc., men även om penning- och finanspolitiska åtgärder för att motverka krisen. Nedgången är global och vi ser en liknande utveckling i många länder. För närvarande är det i det närmaste omöjligt att överblicka vidden av virusets effekter på svensk ekonomi. Osäkerheten i prognosen och beräkningarna är därför betydligt större än normalt. Hur stora effekterna på makroekonomin och de offentliga finanserna till slut blir beror bland annat på hur stor spridning viruset får, hur stor oro det skapar samt i vilken omfattning och hur länge verksamheter och landgränser hålls stängda.

Prognosen för tillväxten har successivt sänkts

I vår marsprognos, uppdaterad med information till och med 12 mars, beräknas tillväxten bli 0,4 procent i år. I dag, den 24 mars, ter det sig allt mindre sannolikt. I två alternativa scenarier antar vi därför att tillväxten blir negativ 2020. I det första scenariot räknar vi med att ekonomin återhämtar sig relativt snabbt medan vi i det andra scenariot antar att det blir ett mer utdraget förlopp. Det första alternativscenariot utgår från att BNP minskar med 1 procent 2020. Tillväxten är därmed 2 procentenheter lägre än den bedömning vi gjorde så sent som i februari i år. Scenariot kan jämföras med OECD:s skattning från i början av mars av effekten av en pandemi. De uppskattade då att en fullt utvecklad pandemi skulle sänka den globala tillväxten med 1,5 procentenheter i år. I det andra alternativscenariot antar vi att tillväxten blir kraftigt negativ

2020, minus 3 procent. Det bör noteras att båda scenarierna endast är beräkningar och inte fullt ut genomräknade prognoser enligt ESV:s normala rutiner för prognoser¹.

Politiken bidrar till att mildra effekterna

Penning- och finanspolitiken bidrar till att dämpa effekterna på ekonomin. Riksbanken och andra centralbanker har vidtagit åtgärder för att mildra de ekonomiska effekterna av viruset och har aviserat att de är beredda att vidta ytterligare åtgärder vid behov. I Sverige är utrymmet för finanspolitik stort. Statsskulden är låg och i det finanspolitiska ramverket finns det möjlighet att göra avsteg från överskottsmålet om ekonomin drabbas av en svår chock. Det är nu viktigt att stödja individer och företag för att försöka undvika konkurser och uppsägningar. Även kommunsektorn behöver stöd för att klara ökade vårdbehovet och för att undvika personalneddragningar när skatteintäkterna minskar. Regeringen har – på samma sätt som regeringar i många andra länder – skyndsamt sjuksatt omfattande åtgärdspaket för att begränsa de ekonomiska skadeverkningarna av coronaviruset. Bland annat har regeringen föreslagit att stödet till företag som korttidspermitterar utökas, att staten tar över betalningsansvaret för arbetsgivarnas sjuklönekostnader under april och maj, att företag kan få anstånd med att betala preliminärskatter, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt, att statliga kreditgarantier på högst 5 miljarder kronor införs samt att exportkreditnämndens kreditgarantier utökas med 50 miljarder kronor. Vidare har Almi fått ett kapitaltillskott på 3 miljarder kronor. Kommuner och regioner får statsbidrag för ökade vård- och omsorgskostnader. Regeringen har även föreslagit att karensdagen slopas. Åtgärderna ligger i linje med rekommendationer från bland andra IMF och OECD.

¹ Se till exempel sidan 4 i ESV:s prognosrapport från november 2019, "Principer och metoder för ESV:s prognoser".

Scenarier för svensk ekonomi

I tabellen på slutet presenteras några centrala ekonomiska variabler från marsprognosen som gjordes med information till och med 12 mars samt för de två alternativscenarierna.

I marsprognosen räknar vi med att BNP-tillväxten blir svag men ändå positiv i år. Coronaviruset bidrar till att dämpa tillväxten. Nästa år sker dock en återhämtning och BNP ökar då betydligt mer. Inbromsningen i BNP-tillväxten avspeglar sig i att efterfrågan på arbetskraft dämpas. Sysselsättningsökningen bromsar in och arbetslösheten ökar.

En svagare ökning av flera skattebaser gör att skatteintäkterna ökar betydligt långsammare än tidigare. Samtidigt ökar utgifterna mer i år än förra året vilket innebär att förra årets överskott i den offentliga sektorns sparande vänds till ett underskott motsvarande 0,5 procent av BNP.

Negativ tillväxt i de alternativa scenarierna

I det första alternativscenariot antar vi en negativ tillväxt om minus 1 procent 2020. Scenariot baseras på att ekonomin återgår till normalläge inom några månader och att de allra största effekterna av pandemin är över inom ett år. Återhämtningen går med andra ord relativt snabbt. Stödd av en expansiv finans- och penningpolitik antas global och svensk tillväxt återhämta sig fullt ut inom två år.

Eftersom återhämtningen antas ske relativt snabbt utgår scenariot från att det inte blir några varaktiga effekter på svensk ekonomi. Varken arbetskraften eller den potentiella produktivitetstillväxten påverkas.

I det andra alternativscenariot blir effekterna av coronaviruset mer omfattande och förloppet blir mer utdraget. BNP-tillväxten antas bli minus 3 procent 2020. Nästa år blir tillväxten stark men återhämtningen tar ändå längre tid än i det första alternativscenariot. Effekterna blir mer varaktiga.

Arbetslösheten stiger

Antalet arbetade timmar och antalet sysselsatta minskar i båda alternativscenarierna. Effekten på sysselsättningen blir dock inte lika stor som på antalet arbetade timmar. Detta eftersom många företag väntas behålla personalen och utnyttja det

nya systemet för korttidspermittering i väntan på att tillväxten ska ta fart igen. Effekten blir att medelarbetstiden sjunker när de som är sysselsatta är frånvarande från arbetet. En ökad sjukfrånvaro bidrar också till att medelarbetstiden sjunker. Produktivitetstillväxten väntas bli något lägre än i marsprognosen. Lönerna ökar långsammare och inflationen blir lägre.

I det första alternativscenariot minskar sysselsättningen med drygt 25 000 personer i år. Jämfört med bedömningen i februari är det 50 000 färre sysselsatta. Arbetslösheten stiger till nära 8 procent. Under de kommande två åren sker en återhämtning och sysselsättningen ökar igen nästa år. Den ökar dock inte tillräckligt mycket för att arbetslösheten ska minska nämnvärt, den ligger då på 7,8 procent. År 2022 sjunker den ner mot 7 procent.

I det andra alternativscenariot minskar antalet arbetade timmar och sysselsättningen mer än i det första scenariot. Antalet sysselsatta minskar med närmare 70 000 i år. Jämfört med bedömningen i februari är det nästan 90 000 färre sysselsatta. Arbetslösheten stiger till 8,5 procent. Fler blir sjuka och fler företag utnyttjar korttidspermitteringen än i det första alternativscenariot. Nästa år stiger sysselsättningen men den ligger kvar på en lägre nivå under en längre tid än i det första alternativscenariot.

Stort underskott i båda alternativscenarierna

Skatteintäkterna, framför allt intäkterna från skatt på arbete, dämpas kraftigt när BNP och antalet arbetade timmar sjunker. Utgifterna ökar också mer när arbetslösheten stiger. Även regeringens åtgärds paket ökar utgifterna. Ersättningarna till företagen för sjuklönekostnader och stöd vid korttidsarbete får störst effekt. Utgifterna för dessa åtgärder uppskattas till 7 miljarder kronor respektive 4 miljarder kronor i det första alternativscenariot. I det andra uppskattas de till 10 miljarder kronor respektive 12 miljarder kronor.

Lägre skatteintäkter och högre utgifter bidrar till att det finansiella sparandet i offentlig sektor blir betydligt svagare i alternativscenarierna än i marsprognosen. I båda scenarierna antar vi att kommunerna och regionerna kompenseras för de minskade

skatteintäkterna i år. Det innebär att konsumtionen i kommunsektorn kan bibehållas på samma nivå som i marsprognosen.

I det första alternativscenariot uppgår underskottet i det offentliga sparandet till 98 miljarder kronor i år, vilket motsvarar 1,9 procent av BNP. Kommunsektorn kompenseras med 12 miljarder kronor. Stödet ligger kvar hela perioden, det vill säga det antas vara permanent.

Nästa år är tillväxten betydligt starkare och underskottet beräknas då minska till 36 miljarder kronor.

I det andra alternativscenariot beräknas underskottet i det offentliga sparandet till 161 miljarder kronor i år. Stödet till kommunsektorn uppgår till 17 miljarder kronor. Underskottet blir stort även nästa år även om det blir mindre än i år.

Till sist bör återigen nämnas att osäkerheten om den fortsatta ekonomiska utvecklingen är stor. Tillväxten kan bli ännu svagare och underskottet större än det som redovisas i det andra alternativscenariot.

Tabell 1. Scenarier för svensk ekonomi

	Utfall	Marsprognosen ¹				Alternativscenario 1				Alternativscenario 2			
	2019	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
BNP, fp, kalenderkorrigerad, årlig procentuell förändring	1,3	0,4	1,9	1,8	1,5	-1,0	2,7	2,4	1,5	-3,0	4,0	2,1	1,5
Arbetade timmar, årlig procentuell förändring	-0,3	-0,2	0,6	0,6	0,4	-1,5	1,5	1,3	0,4	-3,0	2,4	1,0	0,6
Sysselsatta, årlig procentuell förändring	0,7	0,1	0,6	0,6	0,5	-0,5	0,6	1,3	0,5	-1,3	0,9	1,1	0,6
Arbetslöshet, procent av arbetskraften	6,8	7,4	7,2	7,1	7,2	7,9	7,8	7,1	7,2	8,5	8,0	7,5	7,4
Finansiellt sparande, miljarder kronor	18	-23	-13	19	58	-98	-36	7	44	-161	-56	-15	18
Finansiellt sparande, procent av BNP	0,4	-0,5	-0,2	0,3	1,0	-1,9	-0,7	0,1	0,8	-3,3	-1,1	-0,3	0,3
Budgetsaldot, miljarder kronor ²	112	-14	10	51	90	-120	0	80	90	-170	-30	60	80

¹ I marsprognosen ingår information till och med 12 mars.

² I scenarierna har vi inte beaktat regeringens förslag om företagens möjlighet att stärka likviditeten via skattekontot. I den mån det utnyttjas försämras budgetsaldot med motsvarande belopp.

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.